UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Aduersus nugacem. F. Mathei Hiscoldi Benedicti in epistolam Joa[n]nis Vdalrichi Schulherr de Buoch verissima De Lipsica disputatione Epistola Exegetica

Schulherr, Johann Ulrich

[Leipzig], 1519

VD16 S 4430

[Text]

urn:nbn:de:hbz:466:1-32678

Visual Library

Quēadmodū iāiam in itinere Angiloſtadiū verſus. impudē-
tiſſi: cuiuſdaz cucullati Mathei Hiſcoldi / Bn̄dicti Epl̄am
legi. vbi barbariē ſuā enugatā etiā principi Electori illuſtri.
d. d. Federico Saxonie duci ꝛc̄. nō veretur offerre. Vn̄ probe
Jo. fabri ſcripſit quidā̄ Wittēbergeñ ad Erdtphordiā / plures apud
vica. Cō- eos cōmotos contra Eckiū vt etiā caluaſter aliquis cecuti-
ſtantieñ. ens ſuas effutiuerit nugas. Cum aūt tuo iuſſu / patrone hu-
maniſſime / indiuiduus fuerim in itiere ad diſputatiōem ma-
Victus gni Eckij comes / preſtat detegere victū illū leonē / cuius pel
Leo. le detracto / animal ſpectes Apuleiana roſa indigū / mirū eſ-
ſet ſi tātus vir / tāqꝫ et v̄tutibꝰ et genere inſignis (dū adhuc
Thegen- vita fungeretᷣ) Thegēhardus Pfeffinger. atqꝫ īter tot doctos
hardꝰ pfe nō aliū quā obſcurū hūc et Chorebo et Grillo indoctiorē mo-
ffinger. nachū / qui tā inſignē doctiſſimoꝝ viroꝝ cōflictū / poſterita-
ti cōmendaret / ſelegiſſet: tā barbaro ac inepto literatori / id
ſcribēdi officiū cōmiſiſſet: Vtcunqꝫ ſit Fabri hūaniſſime qui
vt exploratiſſ. habeo quā m̄ltis occupatiōibus / ſemꝑ obru-
aris / cū amicoꝝ / tū officij tui cauſa Nihilo ſecius ad tui de-
diticij epl̄az / quātumuis a latino eloquio alienā / lectitandā
tēpuſculū ſuffurari. nō dedigneris obteſtor Et plauſibilit hec
nr̄a veluti Lidio lapide ꝓbata. v̄gula Ariſtarchi vbi vbi opꝰ
fuerit adhibita / relegito bēignoqꝫ / vt ſoles. ſuſcipias animo.

Primo omnium Hiſcolbus ille maxime preſtantiſſi. ducales
ſenatores / et alme vniuerſitatis Cōſiliarios prudentiſſi. im-
prudenter obiurgat. quod per notarios publicos excepta in
diſputatione per calcographos non diſſeminari preceperūt.
Cū ītegerrimi viri mīe ꝓhibuerīt. lata ſn̄ia diffinitiua. vter re-
ctiꝰ in materia fidei ſentiret. actoꝝ editiōez. Sed cū plura fal-
ſa ꝓbabiliora q̄buſdā. veris cōſpiciantᷣ ne ſimplices et teme-
rarij potiſſimū. qui mīus emūcte naris ſunt. iudicioqꝫ carēt
lectiōe diſputatoꝝ in peiores errores precipitarentur maturo
haud imprudenti conſilio / decreuerant diſputationem non
in lucem edendam / donec iudiciū adponeretur / quo Chri-
ſtianus quiſque fidelis eo facilius diiudicaret / quid ſeligē-
dum tanquam expediens. quidue fugiendum tanquam pe-
ſtiferum et noxium foret Ob quod eorum placitum non me-

diocriter laudandi veniunt. nō naſo ſuſpendēdi et Illuſtriſſimi principis. et inclite vniuerſitatis Conſiliarij. Ad Eckiū vero conuerſus nonne et mirabilis Cicero / inepte orditur. Si ſciſſet Eckius / quam nunc in Germania florent ea Studia puto conſilio Theologaſtrorum ſuorum ſcommatū diſputationem fuiſſet preſtolatus in annū ꝛc. mira verboꝝ elegantia neſcio quomō loricata) vt etiam iuuenili meo ſtomacho qui tamen vix prima elemēta decoxit minime ſapiāt) crepet hic. quaſi Eckius neſciat florere ſtudia literaruꝫ in Germania. qui in octo ſtudijs Germanie in arenam deſcendere imperterrit⁹ fuit. qui cū eruditiſſimo quouis amiciciā facillime iniūt. qui etiā cū ipſis ſtudijs honeſtaꝝ literarū floret et viget nondū triceſimū tertiū egreſſus annū. Addo ꝙ vt primum in lucē edit vſpiam quicquā Ekius multis īpenſis vndiqꝫ cōquirit. eius videres Ptholomei bibliotecā coemptam. adeo librorū eſt helluo Et nedū libros venat̃ excuſos. imō ex puluerulentis atqꝫ vetuſtiſſimis bibliothecis lectiſſimos excutit codices. quod facile ex Chryſopaſſo p̄deſtinatiōis ab eo ante viceſimū ſextum annū etatis edito. Itē in cōmentarijs Dioniſij de miſtica et negatiua Theologia. ceterū in cōmentarijs ſuper Areſto: dialectica et phyſica. videre licet Et quid opus erat inſipide. differre diſputationē Eckio in annū qui et ſi ferme vndecim ſeptimanꝭ ante diſputatiōeꝫ cōdictā tantis fuerit negotijs diſtentus. vt nō licuerit ei vel vnā cōcluſionē verius dicerē totā / diſputandā ꝓuidere. Nunquam tn̄ fuit toto diſputatiōis actu ſacrarū literarum ꝛ interpretū preſidio deſtitut⁹. At quod ſubiūgit de Eckio. vult nos quīdē admirari ei⁹ ingeniū tā preſentē paratāqꝫ reꝝ oīm memoriam ꝛc. Digniſſima laus etiā ab hoſte ꝑfecta. Quāuis. ſcio / Eckius nō velit vt hoīes id admirent̃. ꝙ tn̄ etiā totus doctorū cet⁹ impēdio ſuſpexit. porro inuidos laus oīs Eckij male habet quā tn̄ audire vel inuiti coguntur. īterpretationē aūt et intellectum ſacrarum literarum an ſit cōſequutus / ait mirabilis Triſcolbius / aliorum ſit iudicium. Rumpere liuor edax / Eckium proclamaſtis per vniuerſum orbeꝫ velut ſophiſtam et metaphiſice theologie profeſſorem qui / Biblia ignoret. Eccleſiaſticos patres non legerit Verū ip ſa digla-

Ecki⁹ ī 8 germa. ſtudijs diſputauit

Chriſo: predeſti

Dyo. de myſti. ꝛ nega. theolo.

diationis via cõmonſtratū eſt Eckium multe lectionis/gna
uiterq; in ſacris literis Eccliaſticiſq; patribus inſtitutū eſſe,
qui nihil ex Ariſto. ſcholaſticiſue doctorib9/ ſaltem improba
tum attulerit Sed plus iuſto ei hãc eruditiõez Hiſcolde tuis
cū aſſeclis inuides/et clamorē appellas. falſo arrogantiam
Eckio tribuis/quippe qui tam ſepe parui ſui meminerit iudi=
cij/tam ſepe ſua dicta aliorū preſertim peritoꝝ/ cēſure ſubie=
cerit/neq; iudicē timuit mīus ſua iu cauſa attõitus/duobus
nãq; dēptis oīa alia Germanie gymnaſia libera optione ſu
is diuerſarijs obtulit/ quoꝛuz iuditio aquieſcere patus fuit,
Sin autem anguſta videret Germania ſeligerēt vel in Italia
Gallia/Hiſpania/vel in anglia/iudices/adeo ꝓſus omi ar=
rogantia ſemota/ꝑcupiebat Eckius/vitatis amore. ab om
nibus doctiorib9 iudicari. gradiť adhuc. in limine Hiſcold9/
dicēs. ver[illegible] quis nõ videt vnde hec orta eſt intētio diſputãdi
Eckiano tgeologo ꝫ gloriolã q̃ꝫ diſceptatiõe ſua aucupabať
ſibi vel ereptã vel īminutã forſan doleť. Dic modo cucullate
tuo ex obſcuro gurguſtiolo/vn̄ noſti eã fuiſſe intētionē Ekio
cū ſcribēdo domi habūde ſatiſfacere potuiſſet diuerſarijs ꝫ ſi
gloriolã hãc q̃ſiuiſſet/ſed inſtitutū lõge a tuis nugis alienū
erat. Quinimo vitatis eruēde ſtudio Ecki9 ducebať/non ſue
innix9 prudētie/ ſed doctioꝝ iudicio quoꝝ ſentētie lubēs ſub=
ſcriberet vbi eū erraſſe mõſtraret Sed dicis ereptã ſibi gl'am
dolere/doles poti9 tu/tam īmortalē gloriã Eckiū apud illuſ
triſſimū pꝛīcipē. et optimates Lipſen̄ obtinuiſſe quã inuidia
capti tu et Phillipp9 Melãthon(alioqui de re litteraria bene
Philip. merit9) īpacientiſſime fertis. Nã diſperiã nõ video aliã vobis
Melan defatigãdi calamū porrectã auſaz. niſi q̃ cõtra quã volebať
thon. Ecki9 ille Lipſie ſua rara eruditiõe tã celebre nomē ſibi cõqui
ſiuit. Hinc ille lachrime Graui9 eſt quod ſequiť. Et licet ipſe
Martinum noſtrum hereſim ſentire vociferatus ſit. Marti=
nus tamen noſtri ſaluatoris exemplo ductus. ſe demonium
non habere modeſte ac animi conſtantia ſe hereticum inficia=
Bernin tus eſt. Et Eckium ediuerſo in preſentia illuſtriſſimi prin=
Pome= cipis Bernini Pomeranie ducis fore mendacem et iniquiſſi=
ra. dux. mum denunciabat et cetera. vetus eſt prouerbium opoꝛtet
mendacem eſſe memorem. Jam primum. Dominum Marti=

num humilitate/pacientia/modeſtia predicarat. Eckiū ex=
gione damnarat immodeſtie Sed qualem preſtiterit mode=
ſtiam. Hiſcoldus improuidus edicit. Hec aūt/ fidē dato pa=
trone integerrime/eſt ipſa rei vitas. quemadmodū et vniuer
ſitatis notarij exceperūt. Eckius nō dixit dn̄m Martinū ſen
tire hereſim. Sed qꝛ dederat aliquos articulos Bohemicos ꝛ
Huſſiticos cōdemnatos in ſacro cōcilio noſtro Cōſtanciē.
eſſe chriſtianiſſimos et Euāgelicos. Tunc Zelo fidei cōmo
tus Eckius ſimulatqꝫ ob aliquorū hereticoꝝ pſentiam excā=
duit/dixit/huiuſmodi nonnihil patrocinari hereticis. Et. d
Martinū cōmixtione ſanctorū patrū grecorū/etiā conari de
fendere grecos ſchiſmaticos/ Romane eccłie inobedientes.
Ad hec. Dominus. Martinus impudēter et mēdaciter Ec=
kium loqui proteſtatus eſt. (en pacientiam) At quam pbe
fecerit nemo chriſtianus non intelligit. Eckius tamen ſue
modeſtie (ob quam non mediocriter a Lipſeñ laudatur) et
ſimul mandati illuſtriſſimi Principis memor/ noluit vetula=
rum more/ iniuriam referre. Sed pro ſua natiua humanita=
te proteſtebatur contra ſe probaturum illa ex dictis et ſcrip=
tis. Pari immodeſtia inſultabat ſepe. D Caroloſtadius ad=
uerſus Eckium/ adeo q etiam non minoris note viri crebro
exortati ſint Eckium (vt his auribus audiui) ne patere=
tur vſque conuiciari/ ſed tandem recalcitraret. verum Ec=
kius vt eſt et animi et ingenij facillimi. non niſi rariſſime po Totum
tuerat calumnijs. Domini Caroloſtadij concitari/ Mira= totalit.
tur dein obſcurus noſter Hiſcoldus. quod Eckius dixit opꝰ
bonum eſſe totum a deo/ ſed non totaliter/mirum eſt inquit
(niſi cui nullus eſt naſus) quomodo minus aliquod mihi
donati queat totum/ ſi non totaliter? Sed audi ardelio/
credas nec te naſum habere (niſi obeſſeſis naris) nec oculos
qui luculentiſſimam et vere eruditam Eckij interpretatio=
nem olfacere nec videre potuiſti/ volebat enim probare Do=
minus Caroloſtadiꝰ li. ar. habere ſe tm̄ paſſiue ad opus bonū
qꝛ illud eſſet tātū a deo. Optauit Eckiꝰ p diuerſariū pbari q
totalit a deo deflueret/q̊ facto intētū haberet. exēpla ſparſim
māifeſta habes vt pote. btūs videt eſſentiā dei totā. ſed nō to
talit apud phl̄os tota q̄dditas gn̄is ē ī ſpē nō aūt totalit̄ aīa

eſt tota in manu/ non totaliter. Addo quando duo ſocij vel
fratres poſſident fundū pro indiuiduo / tunc fundus eſt to=
tus cuiuſlibet/ quū ante diuiſionē nullꝰ eoꝝ dicat/ hec medi
etas mea eſt ſic de dono quod nequit intelligere cecus calua
ſter. Sint ergo duo duces fratres regētes indiuidue prouin=
ciam hi conferūt cuidā nobili fedum caſtri/ neuter totū me=
dietatē cōfert fedi/ ſed quilibet totū/ neuter tamen totaliter,
verū ambo ſimul. Adducebat tūc Ekius noſter pertinētiſſi=
me Beatū Bernhardū de li. ar. loquētē de bono ope. Quod
a ſola gratia ceptū eſt / pariter ab vtroqꝫ perficit. vt mixtim
nō ſigillatī/ ſimul non viciſſim/ per ſingulos profectꝰ operā=
tur. nō partim gratia/ partim liberū arbitriū/ ſed totū ſingu
la opere indiuiduo peragūt totum quidē hoc/ et totū illa/ ſed
vt totū in illo/ ſic totū ex illa. nihil hercle manifeſtiꝰ: I nunc
S. Bern frōtoſe Miſtkolbe et vide an Diuo Bernhardo ſit naſus nec
hardus ne: Qui dicit totū bonū opus a gratia/ et tamē totū a libero
arbitrio/ que ſimul agant indiuiduo opere Dein ſubobſcure
fatuus/ hem lapſus / vates volui. Hiſcoldus remittit hanc
diſtinctionē Eckij theologis cū ipſe reliquerit negligentiam
literarū ſcriptoribus eccleſiaſticis Wittēbergēſibus. Quam
iniuriā. d. Caroloſtadiū/ dicit/ potuiſſe retaliare/ ſi nō pep=
ciſſet Vniuerſitati Engelſtattē. Attēde quiſquis lector cā=
didus fueris: que furie aut Teſypho hūc monachū exagita=
uerit/ quā mīe ſecū habitet. vt plane videas ſeipomones/ vl
ſi mauis quauis philtra / refectū nō Eckiū nempe Cuculla
Eccle= ſuo virus hoc qualecūqꝫ eſt iā affatim ſtillat quo Eckiū (ſi
ſiaſt. 7. dijs placeret) inficit. Pro iniuria. n. adducit/ ꝙ Eckius reli=
querit intelligentiā literaꝝ Wittēbergijs Cum id laudis ipſe
Wittenburgijs nun quā attribuerit. Breuiter vt res acta eſt
exponā. D. Caroloſtadiꝰ ex illo Eccleſiaſtes ſeptimo, dicto
Nō eſt iuſtꝰ in terra qui faciat bonū et nō peccet cauſabatur
in omni opere iuſtū peccare/ reſtitit Eckiꝰ. S. Laurētius in
craticula non pecauit neqꝫ. ſ. Petrus in cruce et cetera. Cū
ſuis v̄bis fortiꝰ inniteret. d. Caro. ſtatī Eckiꝰ illa v̄ba non
hoc pacto accipi ꝑ glo: ordi nec ꝑ beatū Hiero. attulit immo
nullꝰ vł eccłiaſticus vł ſcolaſticus doctor ſic ītelleriſſet. niſi
eſſent docto. ſcolaſtici Wit. d. Marti. luteꝝ cū d. Caro. vole=

bat Jncanduit ad hec ipſe Carolo. vt eſt totus coleric⁹ Cui
mox Eckius per iocũ ita noſtra lingua reſpondit Nunquid
vos eſtis ſcolaſticus Wittẽbergij/et ego Jngolſtadij? Deſi=
ne igitur impudẽs Hiſcolde Eckianam modeſtiam lacerare.
Sed chodũ quid ſibi vult in ſomniũ et figmentũ tuũ? (adeo
nihil te nugarũ pudet) ꝙ dicis Eckiũ ſibi ꝯſiluiſſe fuga/qui
vltro tuos Wittẽbergios in arenã euocauit. qui inſuper eos
quinquagita miliaria Germanica ſequut⁹ eſt. taceo ꝙ in in=
greſſu orientẽ verſus ſeptẽ milliarijs /et egreſſu/ totidẽ/occi
dentẽ verſus/ob inſidiarũ pericula a regia via decliauimus.
Certe ſemꝑ ſeſe ad conflictũ intrepide tuis Wittẽbergijs. nõ
nunꝗ̃ etiã pugnã detractãtibus/obtulit/ Clauſa quoqꝫ iaz
paleſtra/nuſꝗ̃ tui cõſpiciebãt/ Jnſtar turbinis abierãt. ſol⁹
etiam fere octo diebus poſt diſputationẽ finitã. Lipſie in the
ologorũ/medicoꝝ/et artiũ honeſtarũ/ diſputatiõe remanſit
Eckius / iuriſperitorũ aũt diſputatiõi non interfuit nõ eniz
poterat Caroloſtadi⁹ aũt et Lutherus illico abſcedẽtes ha=
rum facultatũ diſputatiões/ſuis preſentijs/inhonoratos re
liquerũt. Longe humaniorẽ candidioreꝗ̃ Eckius ſe in Lip=
ſenſes preſtitit id quidẽ merito. Quoniã familiariter optimo
quoqꝫ vſus Preſertim illuſtriſſ: principe dño Georgio Saxo=
nie duce pientiſſimo qui ſua munificẽtia et hũanitate Eckio
multa beneficia (vt ceteris oĩbus) impẽdit. Preſtantiſſ. pa=
riter viris tã nobilis ſtudij / quã ciuitatis ſenatorib⁹ gratiſ=
ſimus hoſpes vt par erat/ gratias quaz maximas egit. obſe=
quia paratiſſ: obtulit/ Haud. vt in ciuiles illi etiã vicini) pre=
ter vicinorũ iura) inſalutato hoſpite abijt. Quomõ ergo mo
nache mendax Principi tuo illuſtriſſ. non erubuiſti ſcribere
Eckium fuga ſibi cõſuluiſſe? Dic pater ſodes? quõ tibi cõſu=
lueris quando a Poſaugienſi cenobio turpi fuga terga dede=
ras? Jllum Gordiani diſſeca nodũ. Sed plenũ ſpomones (vt
illius vtar telo infecto) Hiſcoldum ſequentia adfirmant. qui
inquiſitoris heretice prauitatis dogmata dicit peſtuoſa. et ꝙ
hec Eckio ſuggeſſerint. quemꝗ̃ ad diſputandum conduxe=
rint. Jmpudens profecto (adſit reuerentia vero) mendaciũ
cum omnes intimi Domini Eckij compertum habeant eum
ſua ſponte pro fidei chriſtiane vitate tuẽda/diſpuationẽ de=

Poſaugi=
nẽſe ceno=
bium.
Hiſcold⁹
nod. gor=
diani pre=
ponitur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſideraſſe Nec vnq̄ a fratrib⁹ predicatoribus vel Saxonie vel
Miſnie ad hec ſolicitatū fuiſſe. quippe qui nullā totā ab eis
acceperit. nulla deniq̃ familiaritate inuict⁹/niſi poſtq̄ Lip=
ſiam venit. Porro modeſt⁹ monachus dicit peſtuoſa dogma=
ta/cum Eckius nihil adduxerit p̄ter ſacras litteras et harū
ſacros interpretes. Pontificū ac Cōciliorū decreta. quibus
ac ꝓbe vſus ſit necne laudatiſſimoꝝ theologorū Parrhiſieñ
et Erdtforden̄ ſtudiorū eſto iuditiū. nō barbari illius ac ſtu=
pidi Hiſcoldi. Poſtmodū egregi⁹ calūniator ait. Eckius va=
ricabat ſentētias ſanctorū patrū. Et ob id īdignabat̄ noſtris
doctoribus habere auctores in p̄ſenti vnde ipe ſepiuſcule cō=
uincebat̄ deprauate ſanctoꝝ ſentētias allegaſſe hec iniquiſ=
ſimus cōuiciator ſed Mecenas obſeruāde audi ſynceriter vt
res ſe habet. Nūquam Ecki⁹ īdignabat̄ habere auctores in
p̄ſenti Quinimo ab initio me ad magnificū vniuerſitatis rec=
torem et facultatis theologice vicedecanū miſit. petēs ab eis
vt reponerēt libros Bibliorū ſanctorūq̃ patrū/in locum vbi
diſputabat̄ ꝓ cōmuni vſu q̄ ſi ſub oriret̄ cōtētio vter rectius
citaret hi libri haberent̄ ad man⁹: ſed q̄ doctores Hiſcoldi p̄=
cipue d. Caroloſtadi⁹/prelegerēt magnā arengā cōtinuo ex
libris (quos ſecum ſuo curru aduexerat) hec dicebat Eckius
nō eſſe e iure diſputantiū neq̃ ſe vnq̄ vidiſſe talē modū diſpu
tandi. veniſſe diſputaturū nō lecturū Copioſius impudenti
am cucullati aperiā. ſcribit Eckium conuictū ſepiuſcule de
prauate allegaſſe ſentētias ſanctorū patrū. Omnino ter eue
nit q̄ ſuper allegatis diſceptarēt/et libroꝝ inſpectione res ſe
daretur veluti acta docebūt. Primo Eckius citauit Auguſti
num li. iij. hippo. Cōparantē gratiā ſeſſori/et liberū arbitriū

Auguſti. li. iij. hip=
pomo.

equo. d Carolſtadius impinxit ei q̄ obtuſis luminib⁹ Augu.
vidiſſet. qm̄ eo libro gratiā cōpararet iumēto /nō ſeſſori. Le=
gerat aūt circa literā H et I Ecki⁹ faſſus eſt gratiā vtiq̃ cō
parari iumēto (nō tm̄ q̄ eſſet in ei⁹ curru) eo pacto q̄ etiā adſi=
miliaret̄ ſeſſori/iuſſitq̃ eū legere circa lr̄az M. vbi ſimbolum
ꝓſequit̄ vſq̃ ad lr̄az Q. vnde hoc vidēs d. Caro. cogebat̄ eſ=
ſe (vt aiūt) cōtent⁹. Scd̄o allegauit Ecki⁹ Augu. exponētē
illud Math. xvi. Et ſup hāc petrā. i. petrū d. Mar. Luther:
dicebat eū adducere locū retractatū ꝓ legitio. Ecki⁹ it inficia=

as. Recurrit ad librũ. i. retractationum. c xxi. quo paſſu Aug:
duas renarrãs expoſitiões neutrã retractat/ ſꝫ aperte lectori
electionẽ offert Idcirco et. D. Marti. gratus erat. Tertio in Cipri. li. i
teſtimoniũ aliquot Cipriani ep̃las Eckius altero die addu= ad Corne
xerat/quas d. Marti. cauſabat̃ haud poſſe inueniri. Eckio lium.
datur Ciprian⁹/oſtẽditqꝫ li. i. epiſtolaꝝ ad Corneliũ. Quo=
mõ Cipri. accuſarit venientes ex Numidia hereticos ad pri= Numidia
mam ſedẽ/dein Ep̃lam demonſtrat aliam in qua tenet Cip=
rianus eccl̃iam fundatã ſup Petrũ. Addo ꝙ d. Mar. ad illũ
paſſum ſyngrapha annotarat/etiã ſanctũ virũ falli ꝙ eccle=
ſiã crederet ſup Petrũ edificatã eſſe. hoc idẽ D Marti. trãſijt
Videat igit̃ excellẽtia tua quã egregie Ecki⁹ cõprobarit ſe le
giſſe in libris quod allegauerat. Nec vnq̃ alibi ei motã in pu
blico cõtentionẽ ſup allegatis adfirmat. Quare nõ mouebe=
re nugis et ineptijs Hiſcoldinis. ſed iterũ hominis malitiam
aſpice qua nititur excancellare famã Eckij memorie Eckia=
ne memor/inquit/ipſe nihil omniũ chartã ſuam ſemp habu=
it vnde ipſe tela ſua rapuit. Per hãc meã dextrã/ quis fuerit.
Eckian⁹ mos/dicã Cũ aniaduerteret diuerſarios ſuos eum
tã anxie obſeruare. poſtq̃ in arenã deſcẽderãt. ſemp ad duas
vel ad tres horas/locos ex Biblijs et ſanctis patrib⁹ ſine or=
ordine ad ſchedulã quando noua materia tractanda erat/cõ
ſcribebat. quã chartam ſecum habuit/ne allegando erraret
quia ſtatim libros cõſulebant. nonnũquã etiã auctoritates.
vt ingenue verũ fatear/ex eadẽ ſcheda legit ſed. D. Caro. illo
non ſaciabat̃ ꝙ bigã libris onuſtam habebat. immo totã ar=
gumenti formam / et ſeriem longam prelegere conabat̃ quod
quidẽ Eckius quãuis prius admiſerat. Tamẽ amplius/ per
amicos perſuaſus etiam laicos. admittere noluit. Prouoca=
uitqꝫ ad dominos Conſiliarios /interim iacebat diſputatio
ĩtercepta. Pecijt aũt ꝙ d. Caro. memoratã ꝓlectionẽ ex char
ta omitteret cõſuetudinẽ aliud habereet/ ꝙ hoc pacto diſpu
tatio claudicare videret̃ allegabat Ecki⁹/ quũ ipe dumtaxat
chartula memoriã iuuãte vteret̃ qua et ipſe ꝯtent⁹ eſſe debe=
ret/Que cũ illuſtriſſ. principis et vniuerſitat̃ Cõſiliarij au=
dijſſent/in fauorẽ Eckij interloquutoriaꝫ dabant. Per quaꝫ
ſe grauatũ ꝓpter mĩus fidam memoriam Caroloſtadi⁹ con=

querebatur. Eo q̄ ſuperioribus diebus ambas in pollic9bus
venas aperuiſſet e quibus maior memorie pars vna cū ſan-
guine effluxerit/ q̄ꝫ ſuis amicis plane non videatur cōſul-
tum hoc pacto ſe cōtendere/ et proinde abire velle/ tamen di-
ſputatiōis gubernatores vt ſunt viri inſigniter prudētes/ p-
rogarūt deliberādi terminū in diē p̄ximū vbi meliori ꝯſilio vſ9
d. Ca. ad ceptā diſputationē poſitꝭ ſexternionib9 ſuis/ libro-
rum ſolummodo fultus preſidio rediJt. Subdit Hiſcoldus/
ach gratulari debuit magꝭ noſtro ſeculo Eckius ille ꝛc̄. Quid
ais mi frater, nemo eſt omnium qui ita congratuletur ſeculo
noſtro feliciſſimo perinde ac Eckius noſter. Fruſtra enim ad
id hortaris longe melius te et tuis om̄ibus nouit quomodo
vndiq̄ꝫ cum literis agatur quo nunc ſint loco / quoue ſtatu
litere omnes Quamuis formidare ſe dicat Eckius ne tanta
literarum p̄itia magnā olim iacturaꝫ ſit aduectura nō q̄ li-
tere ſint male, ſed quia mali nō deſint qui literis male vtan̄/
viderit Hiſcoldus ipſe quid ſomnians boet (cū tota ſua epi-
ſtola non niſi per inſomniū a mēdacijs expurgari queat) Ce-
terum quod inquit precones perſonatos Lipſie fedū rumorē
ſpargere Quos in preſentia excuſare ex mādato non habeo/
quū Lipſie tot auriti et bene oculate ſint teſtes / vt falſa pro-
ferens ſuper diſputatiōe/ facile poſſit deprehēdi viderit item
potius Hiſcoldus ne ipſe ſit p̄ſonatus preco/ qui ementitum
rumorem in vulgus diſſeminare preſumat. Conſultius intra
ſuū gurgu̇ſtiolum et cellam Lutterariam cum caco latuiſſet
quam vt eiuſmodi epiſtolā euomeret. Sed p̄ſuaſum habeat
exitū acta probaturū. Judicū ſentētia expectāda eſt. que nō
modo triumphi palmam rectius in materia fidei ſenciētime-
ritiſſimo iure dabit verū etiā vter noſtrū verius de doctiſſimꝭ
viris et Lipſica diſputatione ſcripſerit proculdubio feliciter
declarabit. Nouit deus op. max. quam mallem hec preor-
natiſſ. virorum Domini Martini Lutheri et Caroloſtadij ho-
nore obticuiſſe/ niſi cruenta illa Hiſcoldi epiſtola me ad ſcri-
bendum mirum immodum impuliſſet / quiſi (vt melius
monachum ſeruum et mundo mortuum deceret) Harpo-
cratem egiſſet / non tam turpiter tantum virum obiurgaſ-
ſet Omnia que ſcripſi in ſpōgiam maluiſſem incubuiſſe Sed

alea iacta eſt. iuuenili luſimus calamo. Dij bene vortant. Et
tu quoque Mecenas benigniſſime/qui indefeſſus veritatis
propugnator extiſtis tuo vt cepiſti fauero Eckio et ſi minime
ad dubitem/quiñ maiorem mihi fidem haberes/toties a tua
preſtantia probato. quam ꝙ heſitares/me in hoc negociolo
alterum agere Hiſcoldum Placuit tamē quo indubitata ve=
ritas altiſſimo radices figat facultatis Theologice Studij
Lipſeñ literas Eckio in teſtimoniū datas his annectere/ia
tua R P valeat fauſtiter dum rem omnē Angiloſtadij cōpo=
ſuero otyus has literas ſequuturꝰ. ad te Conſtantiā reuer=
tar. interim tuā mire doctrine familiā/et preſertim Vrbanū
Regiū amicū meū incōperabilē/ſaluā volo iterum vale Date
Ratiſpone Ex monaſterio Diui Ammerāmi octaua Augu=
ſti Summo Pontifice Leone decimo/ac Carolo Romanorū
rege electo/regnantibus. Anno virginei partus Milleſimo
quingenteſimo Decimo nono.

¶ Theologice facultatis felicis Lipſeñ ſtudij
Epiſtola Magno Germanie theologo
Joanni Eckio pro Teſtimonio
Diſputationis data.

Vniuerſis & ſingulis ſancte matris eccleſie filijs quorūcunꝫ
ſtatuū/dignitatū/et preeminētiarū titulis effulgeāt. preſen=
tes noſtras parētes literas viſuris lecturis ſeu audituris Nos
Matheus Heinigk Haynenſis Artiū et ſacre Theologie pro=
feſſor. Collegij maioris/ſtudij Lipſeñ Merſeburgeñ dioc:
collegiatus vicedecanꝰ/ceteriꝫ magiſtri et ꝓfeſſores facul=
tatis theologice dicti ſtudij Lipſeñ Salutem in domino. ac
firmā plenāꝫ noticiam omniū et ſinguloꝝ infra ſcriptorum
cum naturalis equitatis hortatu et diuine legis preceptione
quiꝫ hominū fidos ſeſe veritati teſtes exhibere ſuadeant/et
iubeant/multoꝫ propēſiores in hoc munere diuinoꝝ eloqui=
orum diſquiſitores et omni cura queſite et cognite veritatis
declamatores eſſe debeant vt hāc ſyncero teſtimonio/nullis
corruptis odijs nullis adducte fauoribꝰ. nullo deniꝫ cōpre=
henſibili conatu ꝓfracti/ediſcerāt Hanc ob rē oībus a nobis

viſis auditis et cognitis atteſtamur in ardue diſputationis
ſerie. Egregiũ clariſſimũ viruz dñm Joãnem Eckiũ Artium
Decretorũ et theologie doctorẽ. Canonicũ Aichſtetẽ ac pro
cancellariũ Jngolſtattẽ rc. Cõtra egregiõs ⁊ eximios viros
et dños Andream Bodenſtain Caroloſtadiũ Et reuerendũ
patrẽ Martinũ Luther Auguſtinianũ ſacre theologie Wit-
tenbergẽ ſtudij ꝓfeſſores in noſtra Lipſẽ Achademia ſuſ-
cepte/pro veritatis orthodoxe fidei ſecundũ ꝯſtitutas vtri-
qꝫ ex cõſtituto cõcluſiones tuitione ſtatuto tempore intrepi-
duz ſe obtuliſſe. intraqꝫ Lipſica menia vigeſimo ſecũdo Ju-
nij adfuiſſe/et euſdem Menſis vigeſimo ſeptimo die in are-
nam leto animo et hilari vultu deſcẽdiſſe in capaciſſima du-
calis arcis aula. ad hoc egregie inſtructa/ſtrennuum pugilez
in omem partem armatum geſſiſſe. mira memorie retinẽtia in-
ſignem. multa aduerſe partis obiecta eodem quo edebantur
ordine recenſuiſſe. nodoſqꝫ retexuiſſe. ſuas vero ſententias,
Eximia ſcripturarum peritia fretum confirmaſſe. non leuibꝰ
ſophiſtarum tendiculis nixum aut vanis verborum fumus
inſtructum egiſſe. Diſputandi deniqꝫ lege per illuſtriſſimi pri-
cipis noſtri et. domini dñi Georgij Saxonie ducis preſidis
prouincie Thuringie et Marchionis Miſnie rc. Conſiliari-
os et vniuerſitatis noſtre maiores preſcriptam ſecutum viri-
li modeſtia in omni actu aparuiſſe ad omnia verborum vota
morigerum. hec vt premiſimus teſtamur/in cuius rei fidem
teſtimonium preſentes noſtras patentes literas Sigillo fa-
cultatis noſtre Theologice iuſſimus et fecimus appenſione
communiri. Date Liptzk vigeſimo quinto die Menſis Julij
Anno Milleſimo quingenteſimo decimo nono.

Sagitta mea ſcopum venit faueto candide
lector. Vale. pancratice.

¶ Sit Laus Deo.